

KREŠIMIR BUBALO*

POZDRAVNA RIJEČ

Preuzvišeni gospodine biskupe,
poštovane dame i gospodo

Josip Juraj Strossmayer jest velikan, velikan hrvatske misli, kulture i povijesti, neumorni pregalac i graditelj. S jednakim je žarom podizao velebne građevine i velebne institucije hrvatske kulture i znanosti. Povijest ga pamti kao crkvenog velikodostojnika, saborskoga zastupnika, dobrotvora hrvatskoga naroda, osnivača Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, utemeljitelja Galerije starih majstora, poticatelja osnutka modernog hrvatskog sveučilišta u Zagrebu ...

Josip Juraj Strossmayer jest velikan 19. stoljeća i to daleko izvan granica svoje domovine. To je potvrđivao i izrastanjem u jednog od najblistavijih umova toga doba.

Ovaj osječki sin, đakovački biskup, bio je zapažen zbog smjelosti svojih misli. Intelektualac europskog formata, snažna ličnost, osviješteni i angažirani zagovornik interesa svoga naroda na istoj ravni razgovarao je i s filozofima i vojnicima, krunjenim glavama i Papom, pripadnicima svoje vjere i drugih vjera, ali mu je srce pucalo nad patnjom malog čovjeka kojemu nije bio u stanju pomoći. A sve svoje umne sposobnosti i materijalne mogućnosti stavljao je u službu svog hrvatskog naroda kojemu je po svom rođenju i uvjerenju pripadao.

O njemu je mnogo pisano, ali su njegova gledišta i njegovo djelovanje vrlo često interpretirani u kontekstu obilježja i usmjerenja političkog sustava kojemu je autor pripadao.

Upravo smo stoga na svečanosti upriličenoj u prigodi 190. obljetnice njegova rođenja i 100. godišnjice njegove smrti u županijskoj palači u Osijeku 15. travnja prošle godine istaknuli nužnost daljnjeg istraživanja njegova djelovanja.

Osječko-baranjska županija prihvatila se suorganizacije i pokroviteljstva nad današnjim skupom potaknuta ciljevima koje on može polučiti:

1. Istina nema alternative, a do nje je ponekad mukotrpno doći istraživanjem i objašnjavanjem. Josip Juraj Strossmayer jest osječki, hrvatski i europski velikan koji zaslužuje te napore.

---

* Krešimir Bubalo, župan Osječko-baranjske županije

2. Poseban je razlog činjenica da je u određenom razdoblju svoga političkog djelovanja, u kratkom razdoblju svoga života, Josip Juraj Strossmayer bio veliki župan Virovitičke županije sa sjedištem u Osijeku. To razdoblje u dosadašnjim autorskim radovima tek se spominje, a zahtijeva detaljnije istraživanje i prikaz.
3. Povijest jest učiteljica života. Sadašnjost je niknula iz prošlosti i sadržava sjeme budućnosti. Već naše dosadašnje spoznaje kazuju kako funkcioniranje uprave i problemi odnosa koji se u svezi s tim javljaju i nisu toliko različiti danas od vremena njegova djelovanja. I ta činjenica upućuje na potrebu sagledavanja uvjeta njegova djelovanja na razvoju županijske samouprave i njegovih gledišta u odnosu na ta pitanja.

Stoga mi dopustite, dame i gospodo, da se ovom prigodom zahvalim sudionicima ovog znanstvenog skupa o Josipu Jurju Strossmayeru kao velikom županu Virovitičke županije na istraživačkim naporima koje su uložili za osvjetljavanje ovoga razdoblja te na pripremljenim priložima, kao i Zavodu za znanstveni i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Osijeku na organizaciji tog znanstvenog pothvata.

Meni će, kao Strossmayerovom nasljedniku na dužnosti župana, biti iznimno zadovoljstvo podijeliti spoznaje mog velikog prethodnika.